

Oe oe oe oe oe oe oe oe oe oe oe oe oe oe

(‘hallo’ in Chimpansees)

Ze begroet zalen met een chimpanseegroet en zet zich in voor een beter klimaat: Jane Goodall. Deze bijzondere primatoloog telt al 75 lentes maar reist nog steeds de wereld over om lezingen te geven. Wij spraken haar, heel eventjes, in Rotterdam.

Als Jane Goodall het podium beklimt, in de gymzaal van de American International School in Rotterdam, is de zaal direct stil. Uit het kleine vrouwtje komt een hard apengeluid. Het is de beroemde chimpanseegroet waarmee ze altijd haar lezingen begint. Rustig vertelt ze over haar leven met de chimpansees en de vooroordelen die ze tegenkwam in de wetenschappelijke wereld.

Emoties en gereedschap

Ze was de eerste die de chimpansees die ze bestudeerde namen gaf en dat werd niet gewaardeerd. Je moest ze nummers geven om een objectieve afstand te waarborgen. Bovendien kende ze de apen emoties toe; ook dat was niet gangbaar.

De grootste ontdekking die ze deed was dat de chimpansees gereedschap gebruiken. Zij zag in 1960, als eerste onderzoeker, chimpansees een takje gebruiken om termieten uit een hol te halen, om vervolgens lekker op te peuzelen. Voorheen was deze eigenschap alleen aan mensen toegedicht. Toen Jane's mentor Louis Leakey van deze ontdekking hoorde, zei hij dan ook: "Nu moeten we of het woord 'werktuig' opnieuw definiëren, of 'de mens'. Of we moeten accepteren, dat chimpansees tot de mensheid behoren."

Veertig jaar lang deed ze onderzoek naar het sociale en familiale leven van de chimpansee. Vandaag de dag reist ze de hele wereld over om mensen te confronteren met "de schadelijkheid van ons eigen handelen", zoals ze het zelf noemt.

Daarbij wordt ze altijd vergezeld door een klein knuffelaapje. Ziet

Jane Goodall chimpansees als haar vrienden?

"Nee, het zijn geen vrienden want het zijn andere wezens. Ik ben door ze gefascineerd en heb een groot respect voor ze maar een hond is je vriend, daar deel je je leven en je huis mee. Chimpansees zijn wilde dieren met hun eigen leven. Ik heb dat ook niet geprobeerd, dat diepere contact, want ik wilde ze goed kunnen observeren en daarvoor moet je een bepaalde afstand behouden. Met chimpansees in gevangenschap is het anders: die moet je juist veel liefde geven als hun moeder gedood is."

U zegt dat we twee dingen kunnen leren van chimpansees omdat ze na een geboorte langer de tijd nemen tot een volgende worp, namelijk vijf jaar, en omdat zij hun omgeving niet kapot maken. Hoe zit het met die eerste?

"Chimpansees nemen vijf jaar de tijd voor het volgende kind komt, een langzamere voortplanting dus. Vroeger, voor de in-

'Mexicaanse griep? Het levert de farmaceutische industrie bakken met geld op!'

dustriële revolutie, werden er ook minder kinderen op de wereld gezet. Er zijn nu te veel kinderen op de wereld om ze allemaal te voeden en ze een goede gezondheidszorg te geven. Als er in een arm land te veel mensen zijn, moeten ze de omgeving wel kapot maken om te kunnen leven. Ze moeten het bos kappen om voedsel te verbouwen. Er zijn teveel mensen op de wereld. We moeten een optimale balans zoeken om de bronnen van onze planeet niet uit te putten."

Er is nu sprake van de Mexicaanse griep. Op dit moment testen ze in Nederland vaccins op fretjes. U bent fel tegen dierenproeven, ook als het mensenlevens kan redden?

"We hebben de verkeerde houding tegen-

over dierenproeven. Betrokkenen zeggen: we weten nu, door het werk van dierenrechtenorganisaties, dat dieren gevoelens en emoties hebben. Dus gebruiken we ze zo goed mogelijk dieren en behandelen we ze zo goed mogelijk. Maar dat is niet genoeg! Ik zie het zo: We weten nu dat het wreed is wat we doen met proefdieren, dus laten we zo snel mogelijk samenkomen en onze briljante hersenen gebruiken om een manier te vinden waar helemaal geen dieren bij nodig zijn."

Maar ze gebruiken de dieren ook om belangrijke medicijnen te maken, zoals nu voor die griep. Hoe moeten we dat dan oplossen?

"Die griep is nogal opgeblazen en dat komt de farmaceutische industrie maar wat goed uit. Zij verdienen er goed geld aan! Dat is de andere kant van het verhaal."

Tot slot: is er nog tijd genoeg om iets aan het klimaat te doen?

"Ja, als we nu iets gaan doen wel. We moeten allemaal onze invloed gebruiken om mensen te motiveren tot actie. Mensen moeten beseffen dat ook kleine dingen

helpen, iedereen kan het verschil maken. Er moet een universeel bewustzijn ontstaan. Veel mensen weten wel dat er een probleem is maar denken dat ze toch niets kunnen doen. Dat is niet zo, iedereen kan iets doen. Mijn functie is mensen hoop geven."

Een beter milieu begint dus nog steeds bij

Het Jane Goodall instituut zet zich in voor een betere leefomgeving voor alle levende wezens. Roots & Shoots is Jane Goodalls actieprogramma voor jongeren en volwassenen. Het wereldwijde netwerk van Roots & Shoots wordt gevormd door de duizenden leden over de hele wereld. Iedereen kan meedoen. Voor meer informatie mail naar info@janegoodall.nl

Tekst: Marieke Buijs
Beeld: Hannah Anthonyisz

janegoodall.nl
www.janegoodall.org
www.rootsandshoots.org

Reageren?
redactie@krantvandeearde.nl